

ОСОБЛИВОСТІ, ПРИТАМАННІ ВИКЛАДАННЮ МЕНЕДЖМЕНТУ МІЖНАРОДНОГО ТУРИЗМУ У ВИЩИХ НАВЧАЛЬНИХ ЗАКЛАДАХ

У сучасного туризму є своя специфіка, що відрізняє його не тільки від торгівлі товарами, але й від інших форм торгівлі послугами. Тут має місце торгівля, як послугами, так і товарами (за оцінками фахівців, частка послуг в туризмі складає 75%, товарів - 25%), а також особливий характер споживання туристичних послуг товарів в місці їх виробництва, більш того, в певній ситуації.

Всесвітня туристична організація (ВТО) виділяє декілька головних факторів, функцій та принципів менеджменту в туризмі.

Фактори: - організація господарського управління; - технічні фактори; організаційні фактори; соціальні фактори.

Функції:- підходи до визначення функцій управління; функція планування; стратегічне та поточне планування; організація; керування; функція мотивації; контролювання.

Принципи: принцип управління підприємством; принцип застосованості, системності, багатофункціональності інтеграції на організаційні цінності; -індивідуальні принципи; співвідношення централізації та децентралізації;

єдиночальність та колегіальність. Принцип наукової обґрунтованості управління; принцип плановості; принцип узгодженості прав, обов'язків та відповідальності.

Міжнародний туризм є відносно молодою галуззю в світі, хоча свої корені бере з давніх часів. Сучасного вигляду туристична галузь набуває в 1937 р., коли цим питанням почали цікавитись міжнародні організації . Значення туристичного бізнесу постійно зростає. Це пов'язано з тим, що туризм набирає все більшого значення для міжнародних зв'язків, є стимулом для пожвавлення економічного стану країн і окремих регіонів. Міжнародний туризм є постійним джерелом для поповнення валютних надходжень и державного бюджету. Туризм виступає стабілізатором налагодження та укріплення стосунків між країнами, дійовим фактором підвищення престижу країни в міжнародному співтоваристві, ділових колах. Надання туристичних послуг є вигідним для держави з точки зору використання рекреаційних ресурсів. Таким чином, іноземний турист платить за туристичні послуги, при цьому не вивозячи рекреаційні ресурси за межі країни. Країна отримує прибутки зберігаючи свої природні та культурно-історичні цінності.

Для деяких слаборозвинутих країн туризм є єдиним рушієм економічного зростання. Кенія, Танзанія, Єгипет, Марокко, Туніс, Мадагаскар та Маврикій - це ті країни, уряди яких стимулюють розвиток туристичної галузі, так як туризм - це єдине джерело надходження капіталу, та іноземних інвестицій .

Подорож і туризм — нерозривні поняття, які характеризують певний вид життєдіяльності людини. Характерною дією, що визначає та відокремлює подорожі від інших видів діяльності, є переміщення людини в іншу місцевість або країну, континент, що не є його звичайним місцезнаходженням або місцем проживання. Це може бути окрема людина або групи людей, яких об'єднує спільна мета або інтерес: експедиції, дипломати, мігранти, переселенці. Для окремих народів подорож — це спосіб життя: цигани, бедуїни тощо. Таким чином, подорож — це переміщення людей в часі та просторі, а людина, що здійснює подорож, незалежно від цілей, напрямків, засобів пересування та часових інтервалів, називається подорожуючим.

В залежності від особливостей подорожі (цілей, напрямку, засобу пересування) людину, що подорожує, можна іменувати мореплавцем, бізнесменом, космонавтом, натуралістом тощо. При певних характеристиках і умовах організації та здійснення, подорож може бути складовою частиною туристичної послуги.

Туризм, як окремий випадок подорожі, має власні понятійно-термінологічні обмеження та характеристики. Одне з перших та найбільш точних визначень туризму, яке в своїй основі і сьогодні використовується для зауваження найбільш суттєвих характеристик, що відрізняють його від інших видів діяльності, було сформульоване професорами Бернського університету (Швейцарія) Хунзикером та Крапфом і, пізніше, було прийняте Міжнародною асоціацією наукових експертів по туризму. Ці вчені визначили туризм як ряд явищ та взаємовідношень, які виникають в результаті подорожування людей до тих пір, поки це не приводить до постійного перебування і отримання будь-якої вигоди. Таке визначення не стосується екскурсій, не пов'язаних з ночівлею, а також ділових подорожей, які передбачають отримання доходу, навіть якщо його отримують не в країні перебування. З часом базова концепція туризму розширилася. З точки зору різних наук і практичної оцінки туризму в різних галузях суспільного життя йому даються і різні визначення.

1). Шерега вчених розглядає туризм передусім як форму міграції населення; під туризмом прийнято розуміти одну з форм міграції населення, що характеризується тимчасовим його переміщенням з одного району країни до іншого, або з однієї країни до іншої; під туризмом розуміють всі види пересування, не пов'язані зі зміною місця проживання та роботи.

2). Вчені-правознавці додають сюди також правовий аспект, визначаючи туризм, зокрема — міжнародний, як «систему подорожей, що здійснюється на підставі міжнародних угод з урахуванням діючих міжнародних звичаїв».

3). Туризм розглядається і як форма розумового та фізичного виховання, яка реалізується через соціально-гуманітарні функції", виховну - формування почуття колективізму, моральних та естетичних якостей; освітню - закріплення та розширення знань з краєзнавства та країнознавства, природознавства, топографії, історії, знайомство з культурою та традиціями

країн і народів світу; оздоровчу — дотримання оптимального режиму навантажень, використання сприятливого впливу природних факторів на стан організму, дотримання правил особистої та суспільної гігієни, розвиток адаптаційних можливостей, підтримка організму на достатньо високому рівні фізичної підготовки; спортивну - створення бази загальної фізичної підготовки, спеціальна підготовка з туристської техніки, досягнення максимальних результатів в туризмі.

4). Під туризмом розуміють популярну форму організації відпочинку, проведення дозвілля. Дуже часто туризм розглядається як різновид рекреації, активний відпочинок, під час якого відновлення працездатності поєднується з оздоровчими, пізнавальними, спортивними та культурно-розважальними цілями розширеного відтворення живих сил людини.

5). У більшості визначень знаходить місце соціокультурна функція туризму: туризм — це система та форма використання вільного часу і за допомогою сфери послуг у подорожах, що поєднує відпочинок зі зміцненням здоров'я людини, підвищенням її загальної культури і освіти і справляє на неї виховний вплив, ефективний засіб пізнання, підвищення культурного рівня особистості.

6). Манільська декларація світового туризму (Філіппіни, 1980 р.) визначає його як один з видів активного відпочинку, що являє собою подорож, яка здійснюється з метою пізнання тих чи інших районів, нових країн і поєднується в ряді країн з елементами спорту. Крім того, туризм розглядається як діяльність, що має важливе значення в житті народів з огляду на безпосередній вплив на соціальну, культурну, освітню та економічну області життя держав та їх міжнародні відношення.

7). Туризм розглядається і як діяльність осіб, які подорожують та перебувають в місцях, що знаходяться поза межами їх звичайного середовища, протягом періоду не більше одного повного року, з метою відпочинку, діловими та іншими цілями. Туризм, також, визначається як особлива форма пересування людей по маршруту, з метою відвідування конкретних об'єктів або задоволення певного спеціалізованого інтересу.

8). Організація Об'єднаних Націй визначає туризм як «активний відпочинок, що впливає на зміцнення здоров'я, фізичний розвиток людини, пов'язаний з її пересуванням за межами постійного місця проживання». Туризм висвітлюється і як вид подорожі, що здійснюється для відпочинку, освітніх, ділових, любительських та спеціалізованих цілей.

9). Вчені-економісти розглядають туризм як галузь економіки нематеріальної сфери (індустрія туризму) по обслуговуванню людей, що знаходяться поза місцем постійного проживання; як «суспільно-організовану економічну діяльність, спрямовану на виробництво товарів і послуг для задоволення потреб людей, що знаходяться за межами постійного місця проживання». До таких визначень належать і ті, що характеризують туризм як «вид споживання», «вид зовнішньої торгівлі», «експорт інформації та вражень». Найбільш загальним у ряді економічних характеристик туризму є визначення російського вченого Азара В.І., який визначає туризм як «велику

економічну систему з різноманітними зв'язками між окремими елементами в рамках як народного господарства окремої країни, так і зв'язків національної економіки зі світовим господарством у цілому». Вважається, що туризм, як економічне явище охоплює попит (турист), пропозицію (туристична індустрія) та туристичний продукт, на який спрямовано інтерес туриста. Крім того, туризм розглядається як сегмент світового ринку, на якому сходяться підприємства традиційних галузей господарства (транспорт, громадське харчування, готельне господарство, культура, торгівля тощо) з метою пропозиції своєї продукції та послуг туроператорам — підприємствам з формування, просування та реалізації туристичного продукту

10). Найбільш універсальне, уніфіковане визначення туризму використовується у його статистиці. Згідно цього визначення, туризмом вважається діяльність осіб, які подорожують і перебувають у місцях, що знаходяться за межами їхнього звичайного середовища протягом періоду, що не перевищує одного року підряд, з метою відпочинку, діловими та іншими цілями. Це визначення, прийняте Всесвітньою туристичною організацією, використовується в усіх країнах-членах ВТО, в тому числі й в Україні. У законі України «Про туризм» читаємо: «Туризм — тимчасовий виїзд людини з місця постійного проживання з оздоровчою, пізнавальною або професійно-діловою метою без заняття оплачуваною діяльністю». Рекомендаційний законодавчий акт «Про основні принципи співробітництва країн-учасниць СНД в галузі туризму» (1994 р.) визначає туризм як тимчасовий виїзд людей з постійного місця проживання в цілях вакаційних, оздоровчих, пізнавальних або професійно-ділових без заняття оплачуваною діяльністю в місці тимчасового перебування.

Масовий туризм є феноменом ХХ століття, оскільки отримав сучасний вигляд в основному за рахунок автомобілів і літаків з реактивними двигунами. Проте люди подорожували вже з незапам'ятних часів, головним чином для того, щоб уникнути голоду або небезпеки. Останки перших людей були знайдені в Західній Європі, Африці, Китаї. Цей факт вказує на чудову здатність стародавніх людей подорожувати на дальні відстані без яких-небудь засобів пересування.

Для того, щоб сформулювати повне визначення поняття «туризм», необхідно розглянути багатоаспектність туризму і його взаємодію з іншими видами діяльності. Відсутність єдиних визначень ускладнює вивчення туризму як учбової дисципліни. Вивчення туризму з наукової точки зору (у ряді інших дисциплін) з недавніх пір привернуло увагу вчених багатьох областей знань. У зв'язку з цим виникла необхідність в розробці точних визначень і термінів. Ця проблема не так проста, як здається на перший погляд. Нею щорічно займаються різні організації, включаючи Організацію Об'єднаних Націй, Всесвітню туристичну організацію, Організацію економічного співробітництва і розвитку.

Туризм у сучасному уявленні - велика економічна система з різноманітними зв'язками між окремими елементами як у межах народного господарства окремої країни, так і в межах зв'язків національної економіки зі

світовим господарством у цілому Туризм - це динамічне, розвинене, орієнтоване на споживача явище.

Всесвітня рада з туризму і подорожей вказала на наступні характеристики сучасного туризму:

- це найбільша індустрія світу, що має приблизно 3,5\$ трильйона оборотного капіталу і включаючи такі компоненти як подорожі (круїзи, автобуси, літаки, автомобілі, залізниці); мешкання (готелі і мотелі, конференції, виставки, зустрічі); харчування (ресторани, кафе, бари); відпочинок і дозвілля (ігри, парки, розваги, атракціони);

провідний платник податків; працедавець 127 млн. людей, тобто приблизно 15% зі всіх працюючих; сама прогресивніша галузь не тільки європейської, але і світової економіки.

Туристська індустрія - це сукупність засобів розміщення; транспортних засобів; об'єктів харчування, розважального, пізнавального, ділового, оздоровчого, спортивного та іншого призначення; організацій, що здійснюють туроператорську і турагентську діяльність, а також організацій, що надають екскурсійні послуги і послуги гідів-перекладачів.

Р.С. НЕОБХОДИМОСТЬ ФИНАНСОВОГО" ЛИКБЕЗА" ЧЕРЕЗ 23 ГОДА ПОСЛЕ НЕЗАВИСИМОСТИ.

Экономическое развитие любой страны на сегодня очень сильно зависит от понимания и владение населением финансовыми инструментами, которые работают во всем мире.

Особенно это касается стран с переходной экономикой, а ещё тех стран, перешедших от одной формации к другой и стерев в памяти нации понятие грамотного обращения с деньгами. Генетически память нации стёрла за 70 с лишним лет капиталистические принципы денежного обращения. Необходимость воспитания и восстановления знаний о финансах и их составляющих нужна была сразу после развала Советского Союза. И делать это нужно со школьной скамьи. Потребность в финансовой математике ,финансовой грамотности нужно возвращать с младшей школы, а не в институтах на специализированных факультетах. Вся нация должна владеть понятиями и их обращением "новой, виртуальной" экономики. Понятие об акциях и облигациях, их хождении, об деривативах - опционах, варрантах , форвардах и фьючерсах должны иметь все. В Германии, например, дети в первом классе уже решают задачи с позиции финансов. Элементарные задачки подаются с финансовой составляющей. Если мы открыли двери в новую формацию уже 20 лет назад и до сих пор безоружны по отношению к инструментам и институтам, которые являются основными игроками на мировом рынке, то мы не скоро сможем встать на одну ступень с развитыми экономиками. Учебники математики в средней школе необходимо перепрофилировать на финансовые рельсы.